

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Luonnonvara-alan ammatilliseen koulutukseen esitetty rahoitusmuutos sisältää riskin merkittävästä negatiivisesta kerrannaisvaikutuksesta korkea-asteen ja tutkimuslaitosten mahdollisuuksiin toteuttaa hiilensidontaan ja luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvää tutkimus- ja kehitys- ja koulutustyötä yh-teistyössä elinkeinoelämän kanssa. Luonnonvara-alan ammatillisten oppilaitosten hallinnoimat koulutilat ja niiden ylläpitoon liittyvä ammatillinen osaaminen ovat keskeisiä kehitysalustoja niin ammattikorkeakouluille, yliopistoille kuin tutkimuslaitoksillekin, joita ilman ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvien uu-sien ratkaisuiden hakeminen ja jalkauttaminen käytäntöön vaikeutuvat huomattavasti.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK) ja sen alaisuuteen kuuluva Biotalousinstituutti muodostavat yhdessä Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän omistaman Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston (POKE) kanssa maassamme ainutlaatuisen Biotalouskampuksen Saarijärven Tarvaalassa. Biotalouskampuksella työskentelee yhteensä noin 800 luonnonvara-alan ammattilaista ja opiskelijaa, minkä lisäksi sekä JAMK että POKE tekevät laaja-alaisesti tutkimus- ja kehittämistyötä alueen yritysten ja organisaatioiden kanssa.

JAMKin Biotalousinstituutin koulutusvastuulle kuuluvat sekä agrologi että energia- ja ympäristötekniikan amk- ja yamk –tutkinnot, minkä lisäksi elinikäinen oppiminen on toimintamme keskiössä. Tiivis yhteistyö POKEn kanssa ja sijoittuminen fyysisesti samalle Biotalouskampukselle on mahdollistanut kansallisesti ainutlaatuisen ja mittavan älymaatalouden osaamiskeskittymän kehittämisen.

Jamk on ensimmäisenä ammattikorkeakouluna Suomessa kehittänyt järjestelmällisesti biotalouden yrityskehittämistoimintaa vuodesta 2019 alkaen ja perustanut älymaatalouden soveltavan tutkimuksen ryhmän 2021. Kumpikin toimenpide on lisännyt merkittävästi yritysälhtöisen TKI-toiminnan volyyymiä perustuen pitkälti POKEn kanssa tehtävään oppilaitosyhteistyöhön ja koulutilan mahdollistamaan ainutlaatuiseseen koulutus- ja TKI-ympäristöön luonnonvara-alalla.

Yksi merkittävimpiä yrityskehittämistöavauksia on Valtran, Agco Powerin ja Nesteen kanssa yhteistyössä parhaillaan toteutettava Finnish Future Farm -hanke (2023-2026). Hanke on saanut alkunsa edellä

mainittujen veturiyritysten esille nostamasta tarpeesta yritysten yhteiseen agroteknologian kehittämissympäristöön ja siihen osaltaan kiinnittyvien start up -yritysten verkoston luomiseen. Hankkeen kokonaisbudjetti on n. 3,5 milj. €, mistä EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) osuus on n. 3 milj. €. Hankkeen ytimessä on POKEn koulutilan instrumentointi ja kehittäminen edelleen agroteknologia-alan yritysten tarpeista lähte-väksi, kansainvälisesti vetovoimaiseksi älymaatalouden testaus-, kehittämis- ja koulutusympäristöksi. Erilaisilla datan keräämisen teknologioilla rikastetun fyysisen koulutilan rinnalle luodaan digitaalinen kaksonen, jonka sisältämän tekoälyn opetusaineistona osaltaan toimii aidosta peltoympäristöstä saatava mittaustieto.

POKEN koulutilan fyysinen ja virtuaalinen maatalousympäristö ovat tärkeitä työkaluja uusien ruoantuotannon teknologiaratkaisuiden kestävyys- ja kannattavuuden kehittämiseen ja todentamiseen hankkeen veturiyrityksille ja ne avaavat siten aivan uusia mahdollisuuksia myös yritysten ja oppilaitosten väliseen yhteistyöhön sekä TKI- että koulutustoiminnassa. Sekä POKEn että JAMKin mahdollisuus hyödyntää ainutlaatuista fyysistä ja virtuaalista maatalousympäristöä opetustoiminnassaan on avainasemassa myös parhaillaan yhteistyössä pääomasijoittaja Innovestorin kanssa rakennettavassa agroteknologian start up -yritysten kiihdyttämöohjelmassa. Valtran, Agco Powerin ja Nesteen toimintaa tukevan kasvuyritysverkoston luomiseksi kehitettävän kiihdyttämöohjelman keskeisinä kansainvälisinä kilpailuetuina pääomasijoittajien näkökulmasta ovat juuri yritysten mahdollisuus hyödyntää toiminnassaan sekä aitoa fyysistä että virtuaalista koulutilaympäristöä ja POKEn ja JAMKin mahdollisuudet luonnonvara-alan oppilaitoksina tukea yrityksiä kouluttamalla osaajia niiden kasvutarpeisiin. Näiden kilpailuetekijöiden myötä kiihdyttämöohjelman tavoitteena on saada kansainvälisesti kilpailukykyisimmät start upit kiinnittymään Suomeen ja luomaan tänne uutta agroteknologian kasvuliiketoimintaa ja työpaikkoja yhteistyössä kotimaisten veturiyritystemme kanssa.

Toisen asteen luonnonvara-alan oppilaitoksiin kohdennettu lähes 30% rahoituksen leikkaus aiheuttaisi kohtuuttomia vaikeuksia POKELLE niin opetuksen tuottamisen kuin siihen tarvittavan koulutilan infrastruktuurin ylläpidon suhteen. Käytännössä nämä leikkaukset vaarantaisivat jo tehdyt mittavat investoinnit yhteistyössä JAMKin ja alan yritysten kanssa älymaatalouden huippuosaamiskeskittymän rakentamiseen ja pahimmassa tapauksessa johtaisivat koko yritysyhteistyön loppumiseen.

Luonnonvara-alan ammatillisen koulutuksen turvaaminen on maamme kannalta keskeinen huoltovarmuuskysymys. Tämän lisäksi maatalous omaa globaalisti suurimman ilmastomuutosta hillitsevän hiilensidontapotentiaalin (10 Gt Co2 v. 2050 mennessä) ja siihen liittyvillä teknologisilla ratkaisuilla on suuret kas-vumarkkinat (400-600 mrd. USD vuoteen 2025) (Hellstern, T., Henderson, K., Kane, S., Rogers, M. McKinsey & Company. 2021). Näiden teknologisten ratkaisuiden kehittäminen ja jalkauttaminen käytäntöön sekä huoltovarmuuden turvaaminen edellyttävät vahvaa luonnonvara-alan osaamista eri koulutusasteilla ja sen toteuttamista tukevaa infrastruktuuria.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

-

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Lappalainen Minna
JAMK Biotalousinstituutti - JAMK Biotalousinstituutti